

Rzeczy potrzebne do sprawowania Mszy Świętej (OWMR 319 – 351)

Bóg zaskakuje nas swoimi pomysłami. Podobnie jak w Raju, zaklepał sobie drzewo, tak współcześnie rezerwuje sobie rzeczy, które wyłącznie mają być używane według jego upodobania i woli. Są to budowle, przedmioty, naczynia, szaty, a nawet pokarm. Te mniejsze, używane na co dzień, mają stać się dzisiaj przedmiotem mojej refleksji.

Eucharystia jest Ucztą. Natura domaga się tego, by przy sprawowaniu Mszy Świętej używać właściwego pokarmu. Idąc za przykładem Chrystusa Pana, Kościół do sprawowania Uczty Pańskiej zawsze używał chleba i wina z wodą. Chleb, którego używa się do sprawowania Eucharystii, powinien być czysto pszenny, świeżo wypieczony i niekwaszony, zgodnie ze starożytną tradycją Kościoła łacińskiego. Wino do celebrowania Eucharystii powinno być z owocu winnego krzewu (por. Łk 22,18), naturalne i czyste, to jest bez jakichkolwiek dodatków obcych substancji.

Tu i ówdzie słyszy się, zwłaszcza wśród młodych, takie zdanie: „a jakie to trunki ksiądz w czasie Mszy Świętej pije?”. Nie do przyjęcia jest, żeby Krew Chrystusa, określać mianem trunku. Wino w momencie konsekracji (przeistoczenia) staje się Krwią Chrystusa i tą nazwą należy operować. Może się zdarzyć, że kapłan po przeistoczeniu lub w czasie Komunii spostrzeże, że zamiast wina wlane wodę. Wtedy należy usunąć wodę, a do kielicha wlać wino z wodą i konsekrować.

Jakich naczyń używa się w czasie Mszy Świętej? Czasami słyszy się zarzuty, że w kościołach jest za dużo przepychu, krytyce podlega piękno i okazałość naczyń i szat liturgicznych. Posłuchajmy, co zapisano na ten temat w dokumentach kościelnych: Kościół w sporządzaniu sprzętu liturgicznego dopuszcza stylów sztuki danego kraju. Do wykonywania przedmiotów oprócz tradycyjnych tworzyw można stosować te materiały, które według oceny są szlachetne, trwałe i odpowiednie na użytek sakralny. Należy potępić wszelkie nadużycie polegające na używaniu do sprawowania Mszy naczyń codziennego użytku lub mało wartościowych pod względem jakości, pozbawionych wartości artystycznej, lub zwykłych koszyków, lub też innych naczyń wykonanych ze szkła, gliny, terakoty czy też innych materiałów łatwo tłukących się. Odnosi się to również do metali oraz innych materiałów, które łatwo się niszczą¹. Wśród przedmiotów wymaganych do sprawowania Mszy świętej specjalnym szacunkiem należy otaczać naczynia liturgiczne, głównie kielich i patenę, w których ofiaruje się chleb i wino, konsekruje się i spożywa (p. 334). Naczynia liturgiczne, zanim zostaną użyte, powinny być pobłogosławione przez kapłana zgodnie z obrzędami przewidzianymi w księgach liturgicznych (p. 333).

Wielkim szacunkiem należy otaczać pobłogosławione do użytku sakralnego rzeczy. W księgach liturgicznych znajdują się nawet przepisy dotyczące prania szat, bielizny ołtarzowej (obrusy, puryfikaterze, in. białe płótna). Jest godne pochwały, jeśli wodę z pierwszego, ręcznego, prania wylewa się do kościelnej studzienki lub w odpowiednie miejsce na ziemię. Następnie kolejnego prania można dokonać według przyjętego zwyczaju².

Innymi ważnymi rzeczami potrzebnymi do sprawowania Mszy Świętej są szaty liturgiczne. To one uświadamiają, że w Kościele nie wszyscy pełnią jednakowe czynności (p. 335). Szatą liturgiczną wspólną dla wszystkich szafarzy wyświęconych i ustanowionych

¹ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Redemptionis Sacramentum*, nr 117, Pallottinum 2004.

² TAMŻE, nr 120.

jakiegokolwiek stopnia jest alba, przepasana na biodrach paskiem, jeżeli nie jest uszyta w taki sposób, że przylega do ciała nawet bez paska. Jeżeli alba nie osłania dokładnie zwykłego stroju koło szyi, przed przywdzianiem alby należy nałożyć humerał. Alby nie można zastępować komżą, nawet nałożoną na sutannę, wtedy gdy wkłada się ornat lub dalmatykę albo gdy zamiast ornatu czy dalmatyki używa się samej stuly (p. 336). Kapłan, sprawując Mszę świętą oraz inne czynności liturgiczne połączone z nią bezpośrednio, na albę i stulę wkłada ornat, chyba że obowiązuje inny przepis (p. 337). Szatą własną diakona jest dalmatyka, którą wkłada na albę i stulę; gdy dalmatyki brak lub gdy obrzędy są sprawowane mniej uroczysto, diakon może jej nie wkładać (p. 338). Akolici, lektorzy oraz inni świeccy usługujący mogą ubierać się w albę albo w inną szatę prawnie zatwierdzoną dla danego kraju przez Konferencję Episkopatu (np. sutanki, komże, kołnierze) (por. nr 390). Kapłan nosi stulę zawieszoną na szyi i zwisającą na piersi; diakon zakłada stulę na lewe ramię, prowadzi ją ukośnie przez piersi do prawego boku i tam ją spina (lub wiąże) (p. 340). Piękno i wartość każdej szaty liturgicznej zależą od użytego materiału i formy szaty, a nie od nadmiaru dodatkowych ozdób. Dozwolone są ozdoby figuralne czy symbole wskazujące na sakralne zastosowanie tych szat, ale nie takie, które nie przystoju ich sakralnemu przeznaczeniu (p. 344).

Rozmaitość kolorów szat liturgicznych ma uzewnętrzniać charakter sprawowanych misterii wiary (okres roku liturgicznego), a także ideę rozwoju chrześcijańskiego życia w ciągu roku liturgicznego (p. 345).

Co do koloru szat liturgicznych należy zachować tradycję, mianowicie (p. 346):

Koloru białego używa się w Oficjach i Mszach Okresu Wielkanocnego i Narodzenia Pańskiego; w święta i wspomnienia Chrystusa Pana, z wyjątkiem tych, które dotyczą Jego Męki; w święta i wspomnienia Najświętszej Maryi Panny, świętych Aniołów, Świętych, którzy nie byli męczennikami, w uroczystości Wszystkich Świętych (1 listopada) i św. Jana Chrzciciela (24 czerwca), w święta św. Jana Ewangelisty (27 grudnia), Katedry św. Piotra (22 lutego) i Nawrócenia św. Pawła (25 stycznia).

Koloru czerwonego używa się w Niedzielę Męki Pańskiej, w Wielki Piątek, w niedzielę Zesłania Ducha Świętego, w Mszach ku czci Męki Pańskiej, w główne święta Apostołów i Ewangelistów i w dni Świętych Męczenników.

Koloru zielonego używa się w Oficjach i Mszach Okresu Zwykłego.

Koloru fioletowego używa się w okresie Adwentu i Wielkiego Postu. Można go również stosować w Oficjach i Mszach za zmarłych.

Koloru czarnego można używać w Mszach za zmarłych.

Koloru różowego, jeśli jest taki zwyczaj, można używać w niedzielę *Gaudete* (3. Adwentu) i w niedzielę *Laetare* (4. Wielkiego Postu).

W dni bardziej uroczyste można używać okazalszych szat liturgicznych, chociaż nie są w kolorze dnia.

Oprócz naczyń i szat liturgicznych, w szczególny sposób należy dbać o to, aby księgi liturgiczne, zwłaszcza Ewangeliarz i lekcjonarz, służące do głoszenia słowa Bożego i z tego powodu otaczane szczególnym szacunkiem, podczas sprawowania liturgii były znakami i symbolami rzeczywistości nadprzyrodzonej, a więc odznaczały się poważnym i pięknym wyglądem (p. 349). Trzeba też bardzo troszczyć się o przedmioty należące do bezpośredniego wyposażenia ołtarza i związane ze sprawowaniem Eucharystii. Należy do nich np. krzyż ołtarzowy i krzyż procesyjny (p. 350).